

COVID-19 käitumisjuhised avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste läbiviimiseks ja neil osalemiseks

- COVID-19 on viirusnakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkusena, peamiselt lähikontaktist nakkusohtliku inimesega. Lähikontakt on:
  - otsene füüsiline kontakt COVID-19 haigega (nt kätlemine);
  - otsene kontakt COVID-19 haige eritistega ilma kaitsevahendit kasutamata (nt on peale köhitud);
  - koos viibimine COVID-19 haigega vähemalt 15 minutit ja kuni 2 meetri kaugusel.
- Saastunud pindadel säilib viirus soodsatel tingimustel kuni 3 päeva, kuid hävineb puhastamisel ja desinfitseerimisel.
- COVID-19 leviku risk on kõrgem kinnistes, rohkelt rahvastatud ja halvasti ventileeritud ruumides.
- Juhise eesmärk on anda suunised avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste (edaspidi: avalik jumalateenistus) läbiviijatele ning nendel osalejatele COVID-19 haiguse leviku tingimustes.
- Avalike jumalateenistuste läbiviimisel ja nendel osalemisel tuleb lähtuda alati Vabariigi Valitsuse korraldusest nr 282: COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud (kättesaadav Riigi Teatajas).

Jumalateenistuse ruumid

- Vabariigi Valitsuse korraldus nr 282 seab tingimused, mida tuleb järgida ka siseruumides läbiviidavatel jumalateenistustel. Korralduse punkt 11 seab tingimused avalikele jumalateenistustele, mis toimuvad statsionaarsete istekohtadega ruumis. Korralduse punkt 16 seab tingimused jumalateenistustele, mis toimuvad ruumis, kus statsionaarsed istekohad puuduvad. Mõlemat tüüpi ruumides peab olema tagatud:
  - desinfitseerimisvahendite olemasolu ja kättesaadavus;
  - desinfitseerimisnõuete järgimine.
- Statsionaarsete istekohtadena mõistetakse ruumis püsivalt asuvaid istekohti, mis on märgistatud ja määratud osalejatele alaliselt kasutamiseks. Sealjuures peetakse silmas ka istekohti, mis on põhiplaani või muu sarnase püsiva lahendusega ruumi määratud.
  - Korraldajal tuleb arvestada, et statsionaarsete istekohtadega jumalateenistusel tuleb osalejad paigutada hajutatult viisil, mis tagab, et vähemalt vahetult osaleja ees, taga ning külgedel on täitmata istekoht. Maksimaalselt tohib statsionaarsete istekohtadega ruumis viibida 400 inimest, kui järgitakse eelmainitud hajutatuse põhimõtet. Ehkki täna (18.12.2020) kehtiva korralduse järgi ei ole statsionaarsete istekohtadega jumalateenistustel kohustust tagada 50% täituvust, on see nakkusohutuse seisukohalt väga soovitatav.
  - Väljaspool statsionaarsete istekohtadega ala liikudes tuleb järgida 2+2 reeglit.
- Ruumis, kus puuduvad statsionaarsed istekohad, on jumalateenistuse läbiviimise tingimus, et
  - tagatakse ruumi kuni 50% täituvus ja osalejate arv kuni 250 inimest;
  - liikumisel järgitakse 2+2 reeglit.
- Harju ja Ida-Viru maakonnas kehtib kuni 50% täituvuse nõue mõlema ruumitüübi puhul.

- Sagedasti puudutatavaid esemeid ja pindu (nt ukseingid jm) puhastada 2–4 tunni järel.
  - Esemete hulka kuuluvad ka nt üldkasutuses olevad lauluraamatud (kui nende materjal seda võimaldab).
  - Ruumide ja pindade puhastamisel järgida [Terviseameti soovitusi puhastamiseks ja desinfitseerimiseks](#).

Minnes jumalateenistusele

- Pane ette mask või kata nina ja suu.
  - Maski tuleb kanda kogu jumalateenistuse ruumis viibimise aja. Erandina on lubatud konkreetse usutava järgimiseks ühel inimesel korraga lühiajaline maski eemaldamine. [Vaata, kuidas korrektselt maski kanda Terviseameti kodulehelt](#).
    - Maski ei pea kandma alla 12-aastased lapsed, samuti nt inimesed, kellele see on meditsiiniliselt vastunäidustatud.
- Desinfitseeri käed.
  - Eelkõige pöörata tähelepanu sellele, et desinfitseerimisvahendi kasutamisel tuleb kätele kantud soovitatud kogus vedelikku laiali hõõruda, lasta nahasse imbuda ja edasi tegutseda juba nn kuiva käega. Selline käitumine tagab efektiivselt kaitstuse viiruste eest, sest desinfitseerimisvahendis olev toimeaine on selliselt nahal korralikult viiruste kaitseks toimet avaldanud.
- Mistahes kemikaalidest tingitud mürgistusjuhtumi korral helistada mürgistusteabekeskusesse numbril 16662.
- Istu selleks ettenähtud istekohale.
  - Soovitatav on, et kohad täidetakse järjest, vältides nii üksikutele tühjadele kohtadele liikudes mittevajalikke lähikontakte.
  - Kohale suunamisel saavad abiks olla koguduse vabatahtlikud, kes tunnevad usulise ühenduse praktikat ja ruumikasutuse põhimõtteid.
- Võimalusel väldi ühiskasutuses laulu- või palveraamatute kasutamist. Võta vajadusel kaasa enda oma. Väldi intensiivset laulmist.
- Minimeeri lähikontakte nii vaimulike kui teiste jumalateenistusel viibivate inimestega (sh kallistamine, vaimuliku käe suudlemine jne).
- Hoidu usutraditsiooni pühade esemete puudutamisest ka siis, kui see on kirikus tavaolukorras kombeks, sh ristide, ikoonide jm käega või suuga puudutamisest. Nakkus levib ka pindadelt.
- Pärast jumalateenistust välju ruumist (kirik, palvela jm) 2+2 reeglit järgides.
  - Jumalateenistuse ruumist või hoonest väljumisel saavad olla abiks koguduse vabatahtlikud. Kindlasti tuleb väljumisel püüda vältida suuremaid kogunemisi nt uksele (nn pudelikael).
  - Võimalusel annab vaimulik suuniseid jumalateenistuse järel ruumist lahkumiseks.

Vaimulikud

- Usulised ühendused peavad tagama, et kõik vaimulikud ja koguduste töötajad oleksid teadlikud peamistest hingamisteede haiguste ennetamise [meetmest](#).
- Vaimulikud peavad hoiduma jumalateenistuste läbiviimisest ja nendel osalemisest väiksemagi nakkuskahtluse korral.
  - Vajalik on informeerida oma koguduse inimesi, et haigena ja COVID-19 haige lähikontaktisena jumalateenistusel ei osaletaks.
- Jumalateenistustel tuleb minimeerida lähikontakte teiste vaimulike, koguduse liikmete ja töötajate vahel. Kasutada isikukaitsevahendeid nt mask, visiir.
- Ühiste armulauatarvikute (karikas, lusikas jm) kasutamisest tuleb hoiduda. Toiduga kokku puutuvate armulauatarvikutena kasutada ühekordselt kasutatavaid esemeid. Kui seda ei ole võimalik teha, tuleb tarvikud viiruse leviku takistamiseks puhastada pärast igat individuaalset kasutuskorda kas kuumas vees (vähemalt 90°C) või vähemalt 70% etanooliga. Mõlemal juhul tuleb tagada toimimise aeg (kokkupuude) vähemalt 1 min.
- Usutalitustel kasutatavad toiduga mitte kokku puutuvad tarvikud tuleb desinfitseerida! Desinfitseerimisvahendid on kemikaalid, mida peab kasutama vastavalt pakendil olevatele juhistele. Püüda vältida tarvikute otsest kontakti inimeste naha ja limaskestadega, sest see tingiks nende desinfitseerimise vajaduse pärast igat kontakti ja ei ole kemikaali ettenähtud kasutamine.
- Kõigil vaimulikel ja koguduse töötajatel on soovitatav mobiilirakenduse [HOIA](#) kasutamine, mis informeerib, kui ollakse olnud lähikontaktis (vähemalt 15 minutit kuni 2 meetri kaugusel) koroonaviiruse positiivse proovi andnud inimesega.

Muud jumalateenistusega seotud juhised

- Kui on põhjust eeldada, et jumalateenistusele tuleb rohkem inimesi, kui ruumile seatud tingimused lubavad (nt jõulude ajal), siis tuleks võimalusel suurendada jumalateenistuste arvu, et vältida ülerahvastatuse tekkimist.
  - Kaaluda jumalateenistustele eelregistreerimist. Nii on jumalateenistuse korraldajatel võimalik tagada, et ruumis ei oleks rohkem inimesi kui lubatud.
- Jumalateenistust läbi viivate vaimulike arvu viimine miinimumini.
- Kui jumalateenistusel on vältimatu laulukoori osalemine, siis tuleb koori liikmed paigutada võimalikult hajutatult ja piirata lauljate arvu minimaalselt vajaliku hulgaga (2-3 lauljat).
- Kui võimalik, siis asendada koorilaul solistiga. Ühislaulmist pigem vältida. Ka ühislaule laudes tuleb kanda maski.
- Kui jumalateenistusel on olnud tava mängida puhkpille, siis tuleb seda praegu vältida.

Juhendid ja soovitused leiate:

[Terviseameti koroonaviiruse haigus COVID-19 trükised ja juhendmaterjalid](#)